

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АПК В УМОВАХ ПРИЄДНАННЯ ДО СОТ

Ю.П. Зима, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Авторами досліджуються особливості системи державного фінансування аграрного сектора та вносяться пропозиції щодо її вдосконалення у відповідності до вимог СОТ.

* Науковий керівник – Л.А.Суліменко, к. е. н., доцент

Постановка проблеми. Фінансова підтримка державою аграрного сектора країни є важливим інструментом впливу на процеси відтворення сільськогосподарського виробництва та розвитку галузі. Неefективність діючої системи бюджетного фінансування АПК, приєднання України до СОТ вимагає реформ в сфері державної фінансової підтримки сільгоспвиробників. Тому дослідження напрямів реформування системи державного фінансування аграрного сектора є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової підтримки аграрного сектора як важливої складової аграрної політики держави було предметом дослідження у працях таких науковців, як: П.І. Гайдуцький, В.П. Галушко, С.І. Зоря, Б.І. Пасхавер, Д.В. Полозенко, В.В. Юрчишин та інші.

Мета дослідження. Вивчення загальних рис діючої системи державної підтримки АПК та внесення пропозицій щодо її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Найбільш вагомим джерелом прямої фінансової підтримки АПК є видатки бюджету. В середньому протягом 2006-2009 рр. фінансування аграрного сектора становило близько 8,5 млрд. грн. на рік. Частка витрат на сільське господарство у межах бюджету в 2005-2008 рр. становила в середньому 4,8%. На сьогодні в Україні більша частина заходів підтримки сільського господарства належить до заходів «жовтої скриньки» і лише 25% – до заходів «зеленої». Після вступу до СОТ можливості державної підтримки сільського господарства України через програми «жовтої скриньки» не зменшилися. Умови приєднання України до СОТ роблять можливою підтримку сільського господарства України на рівні 10-12 млрд. грн. у рік («зелені» та «жовті» скриньки разом) без порушення взятих перед СОТ зобов'язань щодо реформування державної підтримки аграрного сектора.

Щорічне зростання фінансування галузі з бюджету не супроводжується збільшенням виробництва продукції. Доводиться констатувати, що майже 60% валової продукції сільського господарства виробляється в домогосподарствах, в той час як основними отримувачами бюджетних коштів за організаційно-правовою формою є фермерські господарства, товариства з обмеженою відповідальністю та приватні підприємства.

Стан основних галузей сільгоспвиробництва характеризується такими тенденціями: у тваринництві – суттєвим щорічним зниженням поголів'я ВРХ та свиней, зниженням виробництва молока, зростанням виробництва яєць та вовни; у рослинництві – зростанням посівних площ, зайнятих під зерновими культурами та соняшником, та скороченням посівних площ, відведених під картоплю, цукрові буряки

та овочі, зростанням урожайності основних сільгоспкультур; прибуток підприємств сільського господарства. Найбільших збитків підприємства зазнають від виробництва продукції тваринництва, ціна реалізації якої не покриває понесених виробничих витрат.

Загалом, можна стверджувати, що основними рисами діючої системи державного фінансування АПК є: виплата коштів у формі дотацій (на одиницю площі, одну голову худоби, одну бджолосім'ю, на одиницю продукції у тваринництві) та компенсації вартості робіт та послуг; фінансування всіх без винятку підприємств, що не є банкрутами; спрямованість на зростання валового виробництва продукції та збільшення сировини для переробної промисловості.

Висновки. Удосконалення державного фінансування можливе за умов: 1) удосконалення механізму розподілу бюджетних коштів з обов'язковим аналізом можливостей сільськогосподарського підприємства щодо їх ефективного використання; 2) узгодження напрямів та обсягів фінансування з вимогами СОТ; 3) основними завданнями фінансування має бути не лише нарощування виробництва продукції, а й забезпечення відповідної її якості та безпечності; 4) переорієнтації державних витрат з дотування продукції, на підтримку розвитку виробництва; 5) підвищення вимог до сільгосппідприємств – отримувачів бюджетних коштів. Перспективою подальших досліджень може стати вивчення механізму розподілу бюджетних коштів, що спрямовуються в АПК.

Список використаних джерел

1. Галушко В.П. Методологічні та практичні аспекти оцінки рівня державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників в Україні / В.П. Галушко, А.Д. Діброва // Економіка АПК. – № 3. – 2006. – С. 3-11.
2. Один рік України у СОТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wto.in.ua>.
3. Полозенко Д.В. Прямі та непрямі форми державної підтримки сільськогосподарських підприємств/ Д.В. Полозенко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 40-44.